

державного управління, механізмів та інструментарію, з наданням їм більш превентивного характеру і використанням для цього сучасних надбань з антикризового управління. Така ситуація вимагає критичної оцінки та переосмислення проведеної роботи держав та дослідження основних ризиків банківської системи для розробки заходів, які б дозволили вирішувати не лише короткострокові, тактичні, а й стратегічні завдання. Різноманітні упущення та недоліки в регулятивних та управлінській (операційній) сферах стали причиною накопичення критичної маси системних ризиків вітчизняної банківської системи (кредитного, ліквідності, валютного, ринкового, операційно-технологічного ризиків), що згодом переросла у тривалу системну кризу.

Використані джерела інформації:

1. Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV «Про Національний банк України» [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
2. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.
3. Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків», схвалені Постановою Правління Національного банку України від 15.03.2004 № 104. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
4. Прес-служба Президента України Віктора Януковича. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/23830.html>.

Рецензент: Бакуменко В.Д., д.держ.упр., професор.

УДК 351:338.24:330.322

Добрунов С.С.,
Академія муніципального управління

РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНО- ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ

Виявлено сутність інноваційної інфраструктури. Визначено цілі та види організацій, яких вона об'єднує.

Выявлены сущность инновационной инфраструктуры. Определены цели и виды организаций, которых она объединяет.

Found out essence of innovative infrastructure. Certainly purpose and type of organizations which it ob"ednue.

Постановка проблеми. У сучасних умовах державотворення інноваційний розвиток є основоположним фактором зростання національної економіки. Однак для комерціалізації результатів наукових досліджень та розробок, просування інноваційної продукції на ринок, інноваційний розвиток потребує мобілізації багатьох ресурсів, а саме: фінансових, матеріальних, інформаційних, кадрових, нормативно-правових

та інших. У зв'язку із цим виникає потреба у дослідженні проблеми інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню деяким аспектам інноваційної інфраструктури присвячені наукові праці таких вчених як: П.Беленького, Д. Білля, В. Васильєва, В. Гейця, П. Семиноженка, І. Копченка, О. Кузьміна, І. Комарницького, О. Мазура, В. Шовкалюка, Б. Кваснюка та інших. В їхніх дослідженнях основна увага приділялась аналізу інноваційних перспектив України в контексті глобальних постіндустріальних трансформацій, оцінці інноваційного потенціалу того чи іншого регіону, розгляду проблем та перспектив інноваційної інфраструктури країни.

Проте, аналіз робіт, пов'язаних з зазначеною тематикою свідчить, що окремі питання залишаються дискусійними або недостатньо дослідженими. В напрацюваннях вищезазначених авторів майже не зустрінеш науково-методичних рекомендацій з обґрунтуванням найбільш ефективних у наших умовах організаційних структур інноваційного типу. Це пов'язано, з одного боку, з недостатнім власним досвідом щодо розвитку і функціонування подібних структур в Україні, а з іншого - обмеженими можливостями щодо безпосереднього запозичення досвіду високорозвинених країн, які мають більш сприятливі умови для економічного розвитку і формування інноваційної інфраструктури.

Постановка завдання.

- визначити сутність інноваційної інфраструктури;
- визначити цілі та види організацій, яких вона об'єднує.

Виклад основного матеріалу. Перш за все потрібно зазначити, що інфраструктура - це комплекс галузей господарства, які обслуговують промисловість: транспорт, зв'язок, водопостачання, загальна і професійна освіта, витрати на науку, охорону здоров'я тощо [2, с. 42]. Тобто, це система функціональних елементів і відносин, що забезпечують реалізацію індивідуальних і колективних інтересів групи економічних суб'єктів. У процесі реалізації інтересів інфраструктура створює умови існування і розвитку, регулює та обслуговує економічні зв'язки.

Водночас, інноваційна інфраструктура виступає інституціональним полем, в якому зароджуються, матеріалізуються і через комерційне використання набувають ознак інноваційного продукту науково-технічні ідеї. Законом України «Про інноваційну діяльність» інноваційна інфраструктура визначається як сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, кредитні, освітні тощо) [8, с. 321]. Отже, інфраструктурне забезпечення інноваційної діяльності полягає в наданні відповідних інформаційних, ресурсних, законодавчих преференцій для розвитку економіки підприємства і регіону в цілому, а також, у кінцевому підсумку, підвищенні конкурентоздатності окремих промислових підприємств.

Метою побудови інноваційної інфраструктури є сприяння розвитку сфері високих технологій, яка містить такі галузі: біотехнології, фармацевтику, медицину, нанотехнології, інформаційні та авіакосмічні технології, машинобудування, промислові та природоохоронні технології, енергетику, масові комунікації та інші.

Серед складових інноваційної інфраструктури виділяють наступні: регіони науки, технополіси (зони науково-технічного розвитку), міста високих технологій (HiTech City), технопарки (дослідницькі, технологічні, промислові, аграрні), науково-технічні альянси, інноваційні центри (технологічні, регіональні та галузеві), бізнес-інкубатори (інноваційні та технологічні), спеціальні економічні зони, консалтингові фірми і компанії тощо.

Також слід підкреслити, що у здійсненні наукомістких та інноваційних ідей особлива роль належить об'єднанням підприємницьких організацій, серед яких можна виділити - консорціуми, концерни, кластери, холдинги, фінансово-промислові групи та інші організації. Та, незважаючи на деякі розбіжності у складі вищеперерахованих структур, всі вони мають спільні риси, з одного боку, як інноваційні підприємства, а з іншого - як інфраструктурні утворення, які забезпечують необхідні умови для виникнення ідей, розробки та впровадження у промисловість та інші галузі економіки нових технологій, видів продукції і послуг.

В цьому контексті необхідно зазначити, що можуть існувати інноваційні підприємства, які одночасно розробляють, виробляють і реалізують інноваційні продукти (продукцію), як це визначено в законі, але можуть бути і такі, що лише розробляють, або виробляють чи впроваджують її, як це відбувається в разі трансферу технологій, придбання авторських прав чи ліцензій на виготовлення інноваційної продукції.

Розглянемо деякі з них. Такі утворення як технопарк, технополіс, інноваційний центр, інноваційний бізнес-інкубатор являють собою, передусім, організаційно-господарські структури, основною, а точніше, первинною місією яких є не стільки виробнича функція щодо обсягів інноваційної продукції, хоча це дуже важливо, а створення сприятливих умов для розвитку і підвищення ефективності інноваційної діяльності. На наш погляд, зневага саме до цієї функції стає значною мірою на заваді як утворення, так і ефективного функціонування цих структур.

Технологічний (науковий) парк - це науково-виробничий комплекс (частіше територіальний), який включає в себе дослідний центр та найближчу компакту виробничу зону, в якій на умовах оренди розміщені малі наукомісткі фірми. Однак сучасні комунікаційні засоби дозволяють пов'язувати територіально роз'єднані елементи технопарків, що дозволяє говорити про «віртуальні» самостійні об'єднання [3, с. 23]. Серед особливостей технопарків можна виділити наступні: найчастіше ця організація засновується на праві приватної власності; підтримує офіційні та робочі зв'язки з університетом, чи іншим навчальним закладом або

провідним науково-дослідним центром; створюється для сприяння формування та розвитку наукомістких фірм та інших організацій, що звичайно розміщуються на певній території; активно управляє передачею технологій та знань в галузі бізнесу організаціям, що розташовані на її території.

Технопарки виконують функції структури, що поєднує наукові дослідження, інноваційну діяльність та нововведення у науково-технічній сфері. В сучасних умовах вони сприяють інтеграції освіти, науки, виробництва, влади та споживачів.

Найчастіше привабливі ідеї комерційного використання нових наукових розробок і спеціалізовані фірми для їхньої реалізації нерідко виникають на базі великих дослідницьких установ і університетів за особистої участі провідних вчених. Навколо таких центрів звичайно спостерігається підвищена концентрація венчурного капіталу.

Також надзвичайно важливим завданням технопарків є комерціалізація результатів наукових досліджень, винаходів та відкриттів вчених та спеціалістів, які вирішили зайнятися малим бізнесом у науково-технічній сфері, але потребують відповідної підтримки та здійснення технологічного трансферту [7, с. 76]. Слід відзначити, що технопарки є надзвичайно ефективним механізмом формування, управління та реалізації інноваційних проектів у науково-технологічній сфері. В умовах обмеженої території технопарку з'являються зацікавлені один у одному суб'єкти науково-технічної, господарської та сервісної діяльності, які разом здійснюють всі етапи інноваційного процесу.

Основними складовими технологічного (наукового) парку є: територія та будівлі; науково-дослідний центр з його кадровим та науковим потенціалом; промислові підприємства та фірми, що перетворюють науковий потенціал дослідного центру у ринкову продукцію; адміністративно-управлінська структура, що забезпечує функціонування всього комплексу як єдиного цілого; інфраструктури підтримки - виробничої та побутової [3, с. 125].

Основною метою функціонування технологічних та наукових парків є досягнення тісного зближення потенціалу регіону з матеріально-технічною базою промисловості, скорочення тривалості інноваційного циклу, деконцентрація наукового потенціалу великих міст, забезпечення вирівнювання науково-технологічного та інноваційного розвитку країни. Так, за оцінками експертів, в Україні налічується близько 40-60 територій, де створення технопарків та технополісів є доцільним [6, с. 88].

Безперечно, формування потужної мережі технологічних та наукових парків дозволить швидше впровадити ринкові відносини у науково-технічній сфері, ефективно використовувати ресурси при здійсненні інновацій та результативно реалізовувати наукомісткі проекти. Не менш важливим є такий бік діяльності технопарків як надання фінансової підтримки малому підприємництву, що працює у сфері високих технологій та стимулювання виробництва принципово нової продукції.

Технопарки сприяють залученню на конкурсних засадах суб'єктів малого підприємництва до реалізації державних науково-технологічних програм, а також підтримують впровадження нових технологій та ноу-хау с використання патентів та ліцензій.

Ефективність діяльності технопарку безпосередньо залежить від науково-методичного та організаційного забезпечення представлених проєктів, плідної співпраці між всіма учасниками цієї інноваційної структури та ефективного залучення її складових. Позитивний ефект від існування технопарків доводить багаторічна практика їх використання у більшості розвинених країнах світу.

В Україні процес створення мережі технологічних парків, незважаючи на досить потужний науковий та промисловий потенціал, перспективність та сприятливі можливості розвитку, знаходиться на початковій стадії. Однак навіть одиничне, епізодичне функціонування цих установ забезпечило впровадження високо-технологічних розробок у виробництво і стало свідченням можливості перетворити науково-технологічні розробки на об'єкти економічних відносин та отримати від цього економічний зиск. На сьогодні в Україні з формально зареєстрованих технопарків найбільш відомими є: «Інститут монокристалів», «Інститут електрозварювання ім. Є. Патона», «Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка», «Вуглемаш», «Інститут технічної теплофізики», «Київська політехніка», «Укрінфотех» [7, с. 21]. Однак із зареєстрованих, реально працюють лише декілька технопарків. Окрім цього, після введення мораторію на роботу даних установ у спеціальному режимі, їх функціонування опинилось під загрозою. Причинами скасування спеціального режиму діяльності технопарків, а також вільних економічних зон та зон пріоритетного розвитку, були: непрозорість фінансової діяльності деяких учасників цих інноваційних структур, недотримання фінансової дисципліни та діяльність поза межами, зафіксованими у статуті. Це відбувалось у більшості випадків тому, що ці структури з моменту виникнення були змушені виконувати не лише своє завдання - організацію виробництва, але й забезпечувати реалізацію функцій всіх елементів неіснуючої в Україні інноваційної системи (венчурних фондів, бізнес-інкубаторів, інкубаторів технологій та відповідних промислових підприємств). На нашу думку, не є конструктивним позбавляти пільг всі технопарки, через один чи два, які дійсно порушували закони і недоцільно використовували кошти, оскільки це ліквідує будь-які стимули для їх діяльності.

Нечисленні українські технопарки працюють у найперспективніших напрямках, серед яких: виробництво найсучаснішої компресної техніки, розробка і впровадження наукомістких приладів, матеріалів та лікарських препаратів для охорони здоров'я, нано- та біотехнології, електроніка, радіаційне приладобудування, енергозберігаючі технології, розробка нових матеріалів, охоронна навколишнього середовища та ін. Більшість з них не

залучають іноземні технології, а всі етапи виробництва, від розробки до випуску кінцевого продукту, здійснюють в межах України, використовуючи лише вітчизняну ресурсну базу. Продукція, що виготовляється, призначена не тільки для внутрішнього ринку, а є експортоорієнтованою. Серед переваг подібних установ є самофінансування, оскільки їх створення та функціонування для держави є практично безкоштовним, при цьому спостерігались високі темпи щорічного зростання надходжень від їх діяльності до державного бюджету [1, с. 104].

Отже, сьогодні існування й ефективна робота технопарків - не тільки тактичне, але і стратегічне завдання, виконанням якого є неможливим для держави за відсутності відповідного чинного законодавства.

Технополіс (наукоград) є науково-промисловим комплексом, що має розвинену інфраструктуру сфери обслуговування, яка охоплює, найчастіше, територію одного міста [2, с. 22]. Технополіс, у порівнянні з технологічним парком, є більш великою зоною економічної активності, яка складається з університетів, дослідницьких центрів, технопарків, інкубаторів бізнесу, промислових та інших підприємств. Всі представники технополісу здійснюють свою практичну діяльність, використовуючи результати наукових та технологічних досліджень, підтримують тісні зв'язки з аналогічними структурами на національному та міжнародному рівні. Основним завданням технополісу є виведення на сучасний рівень традиційних для регіону галузей, спеціалісти яких залучаються до розробок основних програм цієї інноваційної структури. При цьому базові наукові організації та виробничі підприємства часто забезпечують умови розвитку соціальної та побутової сфери, як для фахівців, що працюють на підприємствах технополісу, так і для членів їх родин [4, с. 47].

Певним варіантом технополісу є місто високих технологій (HiTech City). Як правило, це комплексна сукупність науково-дослідних лабораторій, освітньої бази, виробничих потужностей, соціально-побутової інфраструктури, які є необхідними для концентрації та ефективного використання інтелектуального потенціалу країни, функціонування всіх учасників інноваційних та виробничих процесів, комплексного розвитку сфери високих технологій. Місто високих технологій - найчастіше є адміністративно-територіальною одиницею, яка надає необхідні умови (інфраструктуру та менеджмент) для функціонування всіх учасників процесу розробки та виробництва високотехнологічних, інноваційних продуктів та технологій [5, с. 90].

Метою створення такого міста є об'єднання всіх сервісів, що необхідні для забезпечення інноваційного процесу, за допомогою комплексу, пов'язаного єдиним менеджментом, побудова замкнутого циклу «управління - інновації - виробництво», створення сприятливих умов для впровадження нових форм кооперації та співробітництва держави, науки, освіти й підприємств всіх форм власності, окремих колективів та громадян.

Принципова відмінність такої інноваційної структури від інших полягає у провідній ролі з його затвердження, створення, функціонування та фінансування урядових структур та у можливості використання та розробки ідей як фізичних, так і юридичних осіб будь якого профілю, форми власності та виду діяльності. Процес реалізації конкретної ідеї має форму відповідно до проекту, юридичне оформлення втілюється у створенні малого підприємства з обмеженою відповідальністю. При цьому договір визначає частки учасників проекту, держави, «міста» та інвесторів у власності підприємства.

Серед функцій державних урядових структур щодо організації діяльності «міста високих технологій» слід назвати: надання адміністративної допомоги зі створення; забезпечення місцем для розташування; забезпечення інфраструктурою та професійним керівництвом; юридична підтримка учасників інноваційних процесів, у тому числі щодо захисту авторських прав і інтелектуальної власності; підтримка розвитку малого та середнього інноваційного бізнесу, інвестування проектів та участь в експертизі проектів. Останнє має здійснювати експертна рада, яка складається з відповідних галузевих експертних комісій [3, с. 13]. Місто високих технологій має звітувати щодо своєї діяльності та її результатів відповідним державним установам та структурам.

Головним призначенням HiTech City є здійснення науково-дослідної діяльності у сфері високих технологій, у тому числі шляхом: обслуговування вхідного потоку інноваційних пропозицій (ідей); здійснення комплексної експертизи запропонованих ідей із залученням відповідних спеціалістів та сектору державного управління; підтримка ініціатив юридичних та фізичних осіб, у тому числі підприємців-початківців, спеціалістів, що мають перспективні ідеї; створення необхідних та достатніх умов для підготовки та реалізації наукомістких проектів; створення прийнятних для промислового виробництва та експорту високотехнологічних товарів та послуг; створення нових інтелектуальних робочих місць, скорочення масштабів «витоку мозків», надання фінансової допомоги і створення організаційно-адміністративних умов для втілення перспективних ідей авторами у реальний, кінцевий продукт.

В разі позитивного результату експертизи HiTech City надає авторам приміщення, комп'ютери, спеціальне устаткування для експериментів, прикріплює технічних помічників відповідного профілю, забезпечує необхідне фінансування. Після затвердження проекту здійснюється юридичне оформлення його як незалежного підприємства з обмеженою відповідальністю, що діє як комерційна компанія, визначаються права власності для розробників ідей, співробітників проекту й інвесторів та «міста», також встановлюються гарантійні зобов'язання авторів стосовно повернення інвестицій [5, с. 91].

Вже розроблений детальний проект такого HiTech City в Україні, побудова якого має поєднати три галузі суспільної діяльності: державну, інноваційну та виробничу політику за сприяння Кабінету Міністрів України та відповідних міністерств і відомств.

Створення такого міста високих технологій в Україні дозволить реалізувати модель організації інноваційних процесів та їх використання в економіці держави, буде здійснена радикальна зміна державної політики, перерозподіл доходів держави від використання матеріальних та сировинних ресурсів до використання знань. Це загалом дозволить побудувати чітко структуровану й формалізовану процедуру обслуговування та впровадження інноваційних процесів, створити необхідні та достатні умови для практичної реалізації пропозицій у конкретній продукції та технологіях [2, с. 22].

Досить поширеним типом інноваційної структури є інноваційний центр. Часто досить важко провести функціональну грань між поняттями «парк», «інкубатор» і «центр». Проте поняття інноваційний центр частіше за все застосовується до інноваційних структур, які являють собою асоціації підприємств і фірм, об'єднаних загальним прагненням досягнення високого комерційного результату на основі використання науково-технічних розробок і винаходів [4, с. 48]. Такі установи створюються та існують за суттєвої підтримки держави. Особливо ефективно створення цих центрів в періоди економічних спадів та кризи з метою відродження промисловості і підтримки наукових центрів.

Також дієвим елементом світової інноваційної інфраструктури, поки що слабо представленим в Україні, є бізнес-інкубатори, які з'явилися у практиці наукомісткої підприємницької діяльності на рубежі 50-60-х років ХХ ст. Вважається, що ці сучасні установи є одним з найбільш потенційно сильних економічних інструментів прискорення технічного та економічного розвитку як територій, так і окремих технологічних і виробничих напрямків діяльності [3, с. 28].

Інкубатор бізнесу - це організація, метою якої є формування сприятливих умов для стартового розвитку фірм та починаючих підприємців шляхом надання їм певного комплексу послуг та ресурсів. Подібна установа може бути самостійною (автономною) господарською одиницею, або діяти у складі технопарку - інкубатору технологій, що є наукомістким підприємством, тісно пов'язаним з академічним університетом, науково-технічним парком або інноваційним центром. Як правило, інкубатор технологій призначається для обслуговування і «вирощування» нових фірм, надання їм допомоги в успішній діяльності на ранній стадії розвитку. У будь-якому випадку інкубатор бізнесу може надавати весь комплекс послуг для становлення і розвитку малих, новостворених та починаючих фірм. Автономно діючі інкубатори, як правило, орієнтуються на підтримку нетехнологічного підприємництва та фірм, що працюють у галузях звичайних технологій. Інкубатори бізнесу, які знаходяться у складі технопарку, орієнтуються на роботу у сфері

високих технологій, підтримку малих інноваційних підприємств - початківців.

В Україні перші бізнес-інкубатори були створені наприкінці 90-х. Серед них: технологічний бізнес-інкубатор «Харківські технології», бізнес-інкубатор Херсонської промислової палати, бізнес-інкубатор Об'єднаного профкому Чорнобильської АЕС та інші.

Метою їх функціонування було навчання менеджменту, маркетингу, бізнес-плануванню; маркетингові дослідження конкурентоспроможності продукту і методів його просування; консультації, оренда приміщення, офісні послуги та сприяння у фінансовому забезпеченні здійснення проекту.

Однак ідея створення бізнес-інкубаторів не знайшла широко застосування та розвитку, тоді як і інкубатори і технопарки повинні утворювати гармонійну систему впровадження інновацій та працювати у суміжних сферах, доповнюючи один одного.

Враховуючи, що бізнес-інкубатори не є самоокупними структурами, але, як і інші форм інноваційного підприємництва, сприяють розвитку наукомісткого виробництва та більш швидкому впровадженню технологічних нововведень, держава, декларуючи підтримку інновацій в Україні, має бути зацікавлена у створенні таких організацій. Однак бізнес-інкубатори в Україні здебільшого існують за рахунок коштів міжнародних фондів, програм, грантів і завдяки безкорисливій роботі окремих ентузіастів з числа бізнесменів, освітян, науковців та прогресивніших представників місцевої влади. Діяльність бізнес-інкубаторів ускладнюється ще тим, що українським законодавством до цього часу чітко не визначений юридичний статус подібних структур, не передбачено жодної пільги в оподаткуванні та кредитуванні тих фірм, що входять до їх складу [6, с. 89].

Розглянуті вище утворення становлять так би мовити, організаційно-господарську інфраструктуру інноваційної діяльності. Але можуть існувати підприємства, організації, установи, які забезпечують інноваційну діяльність виконуючи на замовлення інноваційних підприємств окремі специфічні роботи дослідно-експериментального і проектно-конструкторського характеру. Вони можуть існувати як окремо у вигляді інститутів, лабораторій, проектно-конструкторських фірм і бюро, експериментальних діляниць, дослідних полігонів тощо, надаючи інноваційним підприємствам послуги відповідного профілю, так і входячи до складу таких організаційно-господарських комплексів, як техно-парк, технополіси, бізнес-інкубатор. Але незалежно від форми існування (окремо чи в складі) за функціональною ознакою їх слід віднести до інфраструктури, яка за призначенням разом з організаційно-господарською інфраструктурою забезпечує матеріально-технічні умови інноваційної діяльності.

Наступний, дуже важливий сектор інноваційної інфраструктури - надання послуг із ресурсного забезпечення. Інколи під ресурсною

складовою інноваційної діяльності вбачають лише фінансове забезпечення. Так, це досить вагомий чинник підвищення інноваційної активності, який в останні роки має тенденцію до зростання.

Досить важливу ресурсну послугу надає інфраструктура з інформаційного забезпечення. Використання цього ресурсу здійснюється через глобальні інформаційні мережі (інтернет, науково-технічні фонди, наукові бібліотеки, інформаційні бази даних, депозитарні системи).

Неодмінною умовою інноваційної діяльності є кадрова інфраструктура. Її організаційні форми включають заклади вищої і середньої освіти з відповідного профілю знань, центри, школи і училища зі спеціальної професійної підготовки, центри та учбові заклади з підготовки і перепідготовки фахівців безпосередньо у сфері інноваційної діяльності. Кадрова інфраструктура разом з фінансово-економічною, інформаційною і юридичною створює необхідні ресурсні умови забезпечення інноваційної діяльності [7, с. 21].

Існує ще досить широке поле інфраструктурних послуг, які утворюють інституціональну основу інноваційної діяльності. Це інфраструктура загальносистемного забезпечення інноваційної діяльності. Сюди, перш за все, слід віднести нормативно-правові інституції у вигляді законів і нормативних актів, які визначають правові, економічні та організаційні засади здійснення інноваційної діяльності в Україні, тобто формують загальний клімат функціонування інноваційної моделі розвитку економіки. Безпосередньо правову підтримку суб'єктам інноваційної діяльності можуть надавати як власні юридичні служби, так і спеціалізовані юридичні і консалтингові фірми, спираючись на існуючу законодавчу базу.

Особливістю інноваційної діяльності є те, що вона завжди передбачає створення нового продукту, а це, в свою чергу, вимагає проведення його реєстрації, сертифікації, визначення правових відносин щодо інтелектуальної власності та її захищеності в процесі просування на ринок. Цей вид послуг забезпечується відповідними інфраструктурними установами, такими як патентні відомства, державні та приватні компанії, фірми і лабораторії, що мають право проведення експертиз і реєстрації інноваційних проєктів, сертифікації інноваційної продукції.

Організаційно-господарські утворення комерційно-комунікаційного характеру в системі інноваційної діяльності можуть включати торгові мережі, виставкові комплекси, фірми маркетингової підтримки, рекламні агентства і фірми, транспортні підприємства і систему логістичного супроводження, сервісні центри і установи, що надають послуги з освоєння, використання і обслуговування інноваційної продукції. Проте не слід забувати, що ці структури мають обслуговувати не лише кінцевий етап інноваційної діяльності [4, с. 31].

Висновки. Наведені матеріали свідчать, що, незважаючи на досить потужний науковий і промисловий потенціал, перспективність багатьох регіонів України, процес формування інноваційної інфраструктури

відбувається вкрай повільно, він є несистемним та епізодичним. Чинниками, які гальмують створення та функціонування технологічних, наукових парків та бізнес-інкубаторів є: відсутність відповідної законодавчої та нормативно правової бази, державної довгострокової програми розвитку; недовіра механізмів фінансово-кредитного забезпечення, податкової та організаційної підтримки з боку державних установ.

Активізація цього процесу значною мірою залежить від ініціативи органів місцевої влади, окремих інституцій і підприємств. Тобто, їм треба звернути увагу на необхідність підтримки інфраструктурного забезпечення, яка зростає в умовах розширення повноважень регіональних органів управління в здійсненні інноваційної й інфраструктурної політики на місцях, починаючи з розробки комплексних програм і завершуючи вирішенням питань щодо реалізації науково-технічних нововведень у промисловому комплексі регіону. Найголовнішим принципом інфраструктурного забезпечення інноваційного розвитку регіону має бути наявність системи цілей, до яких слід зарахувати науково-технічні, виробничі, політичні, економічні та соціальні.

Використані джерела інформації:

1. Беленький П. Теоретико-методологічні засади дослідження інфраструктурних трансформацій в конкурентній економіці / П. Беленький // Регіональна економіка. - 2004. - №3. - С. 96-105.
2. Біль Д. Інфраструктура як інструмент політики національного та регіонального розвитку Європейського Союзу та України: Пер. з англ. А. Гур'янової / Д. Біль // Україна на шляху до Європи / За ред. Л. Хоффмана, Ф. Мьюллерс. - К.: Фенікс, 2001. - 107 с.
3. Васильєв О. В. Методологія і практика інфраструктурного забезпечення функціонування і розвитку регіонів України [монографія] / О. В. Васильєв. - Харків: ХНАМГ, 2007. - 341 с.
4. Геєць В. Інноваційні перспективи України / В. Геєць, П. Семиноженко. - Харків: Константа, 2006. - 272 с.
5. Копченко І. М. Державне сприяння розвитку інфраструктури підтримки малого підприємництва в Україні / І. М. Копченко // Актуальні проблеми економіки. - 2004. - №4. - С.89-95.
6. Кузьмін О. Є. Фінансова інфраструктура для підтримки малих підприємств / О. Є. Кузьмін, І. М. Комарницький // Фінанси України. - 2003. - № 2 (87). - С. 87-96.
7. Мазур О. А. Технологічні парки. Світовий та український досвід / О. А. Мазур, В. С. Шовкалюк. - К. : Вид-во «Прок-бізнес», 2009. - 70 с.
8. Стратегічні виклики ХХІ століття суспільству та економіці України : в 3 т. / за ред. В. М. Гейця, В. П. Семиноженка, Б. Є. Кваснюка. - К.: Фенікс, 2007. – 458 с.

Рецензент: Корецький М.Х., ддерж.упр., професор.